

Az ó-kori római konyha.

Sinka Sándor tól.
(Folytatott a deb. felolvasó körben, jan. 29-én.)
(Folytatás.)

Éleesebb ellentétet képzelnem sem lehet, mint a miyelt az ós római primitív életmód és a köztársaság, és a császárság karjaiba hanyatló Róma asztali fényűzése feltűnt midőn t. i. utóája az asztali pazar felszerelésében nem is az volt irányadó, hogy sokféle és izletes eledelre legyenek az étvágyat vagy csillapítsák az éhséget, hanem az volt a cél, hogy a legelitkebb és epen ezért nehezen csak mesés áron szerezhető nyálánságok legyenek a táltán, melyek, mert izletesek, és a mi be-téteinket, csak a drágaságokkal a mi be-rukték kölcsönöztek fényt az asztalnak.

Általában azt tartják, hogy mint mindenben úgy az életmódban való fényűzés is keletről vándorolt nyugot felé s Rómába, Macedónia és Görögország meghódítása után, az Ázsiában tartózkodó hadseregek és azoknak vezerei hozták. Legalább Livius egy híres római történet ír, egy hadvezérnek a gallokonyert diadalát irván le a kr. e. 187-ik evről megjegyzi, hogy: „Ettől kezdve a lakomákat is nagyobb gondnal és pazarlással kezdek rendezni. A szakács, ki a régi előt házra és érteke szerint a legelsőbb rendű szolgál, már becsben kezd állani és a mi azelőtt csak szolgáló hivatás vala, most művészetnek tartják.”

De Livius téved, midőn 187-re teszi a fényűzés kezdetét. Már jóval a kelettel való ösmeretség előtt sokat eltanultak a rómaiak a hozzájuk közelebbi aiso-italiai görögöktől a konyhaművészetből. Erre vallanak legalább az evő- és ivó-eszközök, etelek és italok nevei, melyeket nagyobbára a görögöktől vettek át. 300 Kr. e. már igen sok görög szokás volt a rómaiaknál, divatos s lassanként a régi egyszerűség teljesen elenyészik.

Külön értelemeket rendeznek be és pedig az évszázak kellő figyelembe vételével, telén a ház belső terében nyáron az udvaron vagy az emeleten, úgyhogy egy háznál teli és nyári étteremre is találunk.

A gazdagok nagykiterjedésű vadaskertjeik középen ebédül csinal épített emelvényeket készítettek, melynek körüljárta, ha az asztali zene megszűnt, az e célra betanított özek és vaddisznók egész nyája képezte a kíváncsi hallgató közönséget.

Az étterem butorozata jó ideig egy dégszőgő asztalról állott, melynek 3 oldalát nyugágyak vettek körül, a negyedik oldal a szolgálattevők számára teljesen nyitva állt. Az asztal 3 oldalát kerítő nyugágy mindeniken csak 3 személy foglalhatott helyet, tehát összesen kilencz. S e számhoz a római étquette szigorúan ragaszkodott, úgy hogy nagy illetlenségnek tartották 9-nél több vendéget engedni egy asztal mellé.

Cicero, ki korának egyik legmiveltebb embere volt s az illelmi szabályokra igen sokat adott egyik beszédeben keményen meg-roja Disót: „Ennel a Disótól — ugymond — nincs semmi uri, semmi elegancia; zsufova heurteregnek nála az asztalnál ötven sőt többen is egy kereveten, míg ő gazda lettére egy pamagot foglal el.” Az asztalnál mindenik helynek volt allandó rangja, így pl. a szabadon hagyott oldalal szemben a társaság leg-

érdemesebb és legtiszteltebb tagjai foglaltak helyet a legmagasabb rangu rendesen a házi ur mellett, mely helyet épen ezért consularis helynek nevezték, a consulok lévén a köztársasági Róma mindenható urai.

Sok bizonyítékunk van arra nézve, hogy a rómaiak a régi jó időkben iltve étkeztek. De korán megirigyelték e tekintetben is az atheniek kényelmét s csakhamar általános divattá vált, hogy az asztalnál a balkarra támaszkodva baloldallal dőlnek.

Egy Columella nevű gazdag római, midőn a dölve étkezés lábra kezd kapni, jószágigazgatójának meghagyja, hogy legalább ünnepeken hódoljon a divatnak.

E kényelmes helyzet — vagy talán kényelmetlennek is nevezhetnék — okvetlenül megkívánta, hogy a pamlagok dagadóra legyenek tömve s a balkar számára drága párnákkal legyenek ellátva.

A császár ág idejében a négyeszőgő asztal divattá lett a helyet a patkóalaku foglaltta el s az ily alakú asztalok az egész közepkoron kereszttel versenyeznek rangban a kerek asztalal.

Az asztalt úgy látszik, egész a császárság koráig nem volt divatban betéríteni, mert drága fényesre csiszolt fából vala készitve s fősíze épen a fényességben a ragyogásban állott, mit a vendégeknél is látniuk kellett. De már Domitian és Hadianus idejéből igen drága anyagokból készült abroszokról találunk említést.

Az asztalkendőkét már Huntius korában a Kr. e. században a finomabb körökben használták s rendszeresen a vendégek vitték magokkal s rendeltetése az volt, hogy a lakoma nyálánságaiból a csemegeből es süteményekből a maradékot bele takargatva vitték haza az otthon maradt családtagoknak. — Különbön az asztalkendőt a karthagóiaktól vették át. Erre mutat az asztalkendő latin neve a mappa, mely eredetileg puszta.

Az evőeszközökből s római majdnem a törökök módjára takarékoskodott, kiknél az egyetlen evőszközt is, melyet használnak Ailsh teremtette, lévén az ő saját öt-águ villájuk, melylyel a köztük élő európainak is megkell tanulni módosan enni, külobn nem megy el művelt ember számba.

A rómainak nem a villa, hanem a kanál képezte egyetlen evőeszközét; a kes és villa mellözhető vala, mert az elsőnek munkáját az etelek szedelesere rendelt szolgálta végezte, a villa helyét apróra szelt ételekkel a kanál is eléggé pótolta.

Elmaradhatlan asztali senice volt a rómainak a sötartó. Ennek es a templomok oltáraitól, sem a ház asztaláról, mely szintén az isteneknek volt szentelve, hiányozni nem volt szabad. A legszegényebb családoknál is ezüstből volt, s tartalma főleg azon sösdrárhoz kiváncsított meg, melylyel minden evés után az isteneknek áldoztak.

Leirtuk az éttermet s az asztalt lássuk most kikre volt bízva az üres asztal felszerelése.

Regibb időkben a háziasszonyok rangkülömbéggel nélkül néhány szolgáló segítségével magok végezték a süstés és főzés csak rendkívüli pl. vendégségek alkalmával bérlettek szakácsot, ki aztán az etelekről és kivált a süteményekről gondoskodott. Mára kr. e. a 2-ik században a konyhában is kezdetet veszi a munka megosztás.

A »DEBRECZEN« TARCZAJA.

A papucs-szaggató királykisasszonyok.

(Székely népmese.)

Hol volt, hol nem volt, de valahol mégis volt, hetedhétországon túl, az operenzási tengeren innét, volt egyszer egy király. Ennek a királynak három leánya volt, egyik szebb a másnál, szép mint a ragyogó csillag mind a három. De nagy vala az ő bubarátja, — hallak-e kietek — mert ez a három leány minden áldott éjen eltűnek a palotából s csak reggelre kerekedének haza. Hol voltak, merre jártak nem tudható senki lélek. Csak annyit tudott a király is, hogy a leányok mindennap updonat új papucsot huztak a labukra s mikor másnap reggel haza vetődtek, a drága papucs mindig el volt szakadva.

— Hej szegény világ, vetett ágy! — bu-sult a király, csak hogy jól nem veté a bánat s a keserűség. Szégyelte is erőt a dolgot az ő nepe előtt, mert bizony jót nem gondolhat-nak a leányok erkölcséről. A sok deraga papucsot még csak felejtette, pedig már a kincses kamrának is fenekére járt.

— Nól ez így nem maradhat sokáig, — gondolt magában a király. Fogta magát s kurzust küldött az egész országában, hogy a ki meg tudja neki mondani, hová szoknek kijel-lyen a leányai, annak adja a három öjjel egy leányát s vele fele királyságot. De úgy fogjon akárki ebbe az espiunkodásba, hogy karoba huztja a fejét, ha ki nem deríti az igazságot.

De bezzeg, ahogy bejárja a kurzus az országot csak úgy omlott a sok szép dalja leány mindenfelől a király udvarába. Minden éjjel egy állott estrázsát a királykisasszonyok szobájá elé, de hogy-hogy esek a dolog, azt már a jó isten tudja, — mikor tizenkettőt ütött az óra, erős szél lebbenté meg az estrázsát azzal:

* E mese ugyanazon szerző által van elbeszelve a nép ajkáról, kinek egy hó előtt megjelent. »Székely Tündérraszág« című népmese-könyve a közönség es sjaot részéről oly fényes fogadtatásban részesült. Szék.

leesett lábáról, a küszöbön végig terült s azok a gonosz királykisasszonyok még jól összevissza rugdosák s úgy illantak el.

Már epeusszettel 99 legénynek a feje került karoba. Elkövetkezik a századik nap s úgy estefelé beállt egy szegény szolgáló a királyhoz. Hej, derek szép egy legény volt ez, olyan, hogy a napra lehetett nézni, de rá nem. A legkisebb királykisasszony épen kihajolt az ablakába, mikor a szegény legény az udvarba ért, meg a könyve is kicsorjült, mikor elgondolta, hogy ennek a kispis legénynek is karóban lesz a feje holnap.

Bemegy a legény a királyhoz s elemondja, hogy miben fáradozik.

— Jól van mondá a király, — te már a századik vagy, a ki szerencsét próbál, hát csak állj oda éjjel te is, ha csakugyan választ meguntad az eledet.

— Már felséges királyom, — mondá a legény, egy életem, egy halálom, de a szerencsét én is megpróbálom. Azzal nyugodalmasszócczakát kivált a királynak, kiment a tornácra, ott pipára gyujtott s a királykisasszonyok szobájá elélt háptakot állott.

Elkövetkezik éjjel s hat szerelmes Jézusom, olyan erős szél kerekedik, hogy a szegény legénynek csak kiüti szájából a pipát s ő maga is úgy legördült a küszöbire, mint egy csutak s olyan nehéz álom kerekedett a szemére, hogy még a nyújtó padra is fektetheték vala szegény fejét.

Csak megnyílik az ajtó egyszeribe s kilép a három királykisasszony. A legidősebb jót rug a legényen s azt mondja:

— Kilenczvenkilencz legénynek karóban a feje, a tied lesz a századik!

A középső leány jól oldalba rugta s ugyanazt mondja. A legkisebb egy kicsit hátra maradt s mig a néneje előre haladtak, szepen le-hajolt s megcsókoltá a szegény legényt.

Hát láss csodát! A szegény legénynek tüstént felpattant a szemépléja. A kicsi királykisasszony a néneje után iramodott, a legény fölkel s szép csöndesen a leányok után som-polygott. Ezek amint az udvar közepére értek, a földre tapintottak s azt mondák:

A kenyér, kalács és sütemények készitése szakértő mesterek veszik át s 171-ben kr. e. megnyílik Rómában az első pék bolt. — Jó házakban külön szakácsot tartanak, kit drágábban fizetnek, mint ma — mit is mondjunk pl. a tanárt. Valóban óriási bért, nem ritkán 100,000 sestertiusot a mi pénzünk szerint 11,000 forintot fizettek egy jó szakácsért s azoknál egy legio segédszemélyzet állott rendelkezésére. Egyik kukta fát hozott a másik vizet, a harmadik a bevásárlásokat eszközölte, negyedik a konyha edényeket gondozta s így tovább.

Meg nagyobb volt a felszolgálásnál kifejtett luxus. Az asztalónok tiszté volt a rendezés és világitásról gondoskodni, miben számtalan asztalszolgáló segédkezett, így a kóstolás, felhordás, szétválasztás, borvegyítés, töltögetés, italokhűtés, mind megannyi külön rabszolgáló volt bízva, kiknek nemesak ruházatot es hajtásviseletük volt egyenlő, hanem szépségre, alkatra s korra nézve is lehetőleg hasonlítaniak egymáshoz.

A felszolgálók rengeteg számát tekintve képzhetni mily sürgés-forgás volt s egy római étteremben, ha má meg old gondoljuk a zenakart a bűvészeket, gladiátorokat es a balett-táncosnőket, kiknek jelenléte valóságos vendéglőve vagy kis opera házzá várszolta az éttermet.

Mert a római nem elégedett ám meg az asztallal, ha az csak a szájakat nyujtott inger, szemének fulének szóval mind az öt érteknél részt kelle venni az asztal gyönyöreiben. A zenakar összállítása a gazdagabbaknál nem is került valami nagy nehezéskébe, teit ember a háztól gyakran ezerfőt számláló rabszolgáló családjaiból.

A kegyetlenkedéséről birhért Sullanak egy szabadosa bizonyos chrystszorunk ki „par-venu“ létére a száműzötték vagyonából mód-nélkül meggazdagodott nemcsak hogy éttermé-ben kedvelte a zenét, hanem egész háza táján éjjel nappal harsogott a dalnokok dala s szóit a méla bus fuvala.

A házi lakomáknál egész daikarok dalol-tak a szép andalusiai hölgyek kattagnetan-csázhöz; miveltebb korok ebedéinél pedig görög dalnokok és dalnoknők énekeltek saphiói és anakreoni dalokat lant kísérettel mellett.

Ifjabb Phuius híres szónok es ügyvéd, ki 100 ban élt kr. u. s Trajánus császárnak is kedvelt embere vala, egy szerény lakomára barátait hívja s fulgnyörökötötől szabad választást enged nekik egy felolvasás, egy vig-játeki jelenet eljátszása es a fuvala játék köz-ül. Martialis költő, ki ugyan ez időtájtban élt, midőn harmademeleti lakására egy barátját szerény vacsorára hívja, azt igéri neki, hogy fuvala helyett csak szerényke nádsípall fogja fület gyönyörködtetni.

Azonban a felszolgáló ének es zenekarok bármily szélsőségig vitték is alkalmazásukat csak is a külsőt a dekoratívot képezték: volta-képen a pazar életmód fény es gyupontja a drága es ritka nyálánságokkal rakott asztal volt. — Nyomorult dimer volt az, melynél a szárnyas egészben terült a vendégek elé. A jó szokás úgy hozta magával, hogy egy-egy vadnak, vagy szárnyasnak csak egy bizonyos kiválasztott jó falatja találatható fel. Ebből megerthetjük azt is mert vendéglét pl. Lucu-ltus csupa fulemiei nyelvvel, mit csak is az ő vagyona birhatott meg, ki egy alkalommal 100,000 akort osztatot szét saját pinczé-

— Nyílj meg föld, urad parancsolja!

S a föld egyszerűbe megnyíllott, a leányok leereszkedtek, de még a legény is utánuk! Csak ereszkedtek lefelé, s mikor ismét földet értek, hat egy zserdőben vannak! Csupa réz alma termett abban az erdőben. A szegény legény leszakasztá egyet, s hát olyant csendül az erdő, hogy majd megsiketült bele.

Hátra nezz a kicsi királykisasszony s azt mondja a nénejeinek:

— Hát leányok, én valmit hallek!

De a két nagyobb asztal felint, hogy:

— Hátam mögött setéség, előttem vilá-gosság! — s azzal tovább iramodtak.

Most egy ezüst erdőbe értek, ahol csupa ezüst körté termelt, s a szegény legény leszakasztott egy körtét a zserbe dugta. Ismét nagyot csendült az erdő s a kicsi királykisasszony ismét csak mondá:

— Hé leányok hallok.

De a leányok ismét csak azzal feleltek:

— Hátam mögött sötétség, előttem vilá-gosság! — s azzal tovább iramodtak.

Az ezüst erdőből az aranyerdőbe értek, ahol csupa arany szilva termelt s a szegény legény leszakasztott egy szilvát. Olyat csendült az erdő, hogy a föld is megrengett a nagy erős csendüléstől. A kicsi királykisasszony harmadszor is mondá, hogy:

— Hé leányok, valamit hallek!

De a néneje nem gondoltak vele s csak azt mondák:

— Hátam mögött sötétség, előttem vilá-gosság s tovább iramodtak.

Kiérnek az arany-erdőből s hát annak a szélén van egy rengeteg nagy fekete vár. Ebben lakott a fekete király. A fekete királynak három nagy legény fia volt s a király kisasszonyok minden áldott éjjel ezekhez jártak vigadozni. Mert a fekete király országából a ki egyszer ott született, ki nem vala szabad menni. Belopódott a szegény legény a királykisasszonyok után s nagy hirtelen lebujt a göcs mögé s onnan nézte a nagy vigasságot. Hej! Szűz Mária Szent József! az volt csak a táncz, ahogy ezek a király uriak megforgatták a ki-

néből a római nép közt. Az is igaz másrésze-rről hogy a szigoru római etiquette bölcsen gondoskodott arról, hogy a vendégek ne legyen nagy kedve a mesés áru nyálánságból ked-vére jól lakni. Mert ám hallatlan illetlenség volt még feltetelezni is a vendégről, hogy az a felhordott eledelekből enni fog. Azokból csak izelni volt szabad.

Hogy az etelek s italokkal való fényűzés örngyöző pazarlása fejlődött, abban oroszlan rászokt volt — nem is hinné az ember — a komoly római férfiaknak — volt rá eset, hogy nem csak a szakács volt kiváló tudós gastro-nom, hanem a házi ur maga volt szakácsának a tanítómentere.

Olyan férfiak, mint Metellus es Lucius Lucullus hadvezérek, valahányszor növeltek a birodalmat több meghódított apró tartomány-nyal mindannyiszor gondoskodtak arról is, hogy a római gasztronomia listája idegen vad — szárnys es csemege telekkel, kizsátsai es afrikai delicatesszekkel vegteleleg nyujtók. A tusculana-numi es tiburi határon, Terracina es „Baja“ tengerparti városok alján hol a latin es itali lakosok vetettek s arattak már a Kr. e. szá-zadban a római előkelők fényűzést épített villái emelkedtek, melyek közül nemelyik a hozzá tartozó vízvezetékkel, folyami es tengeri ha-lak tenyésztesére szolgáló edes es sósvízi ta-vakkal, vadaskertekkel, melyekben mezei s tengeri nyúl, óz, szarvas, vaddisznó s külön-féle szárnysok tenyészettek, egy középnyá-gú város terjedelmével bírt. Es ez az egész költséges berendezés puszán az asztali fény-űzés kedvéért.

Egyebbiránt a buja lakomákon való pazarlás névszerint pedig a nyálánságért fi-zettet rendkívül magas árak nem esnek egyed-ül a dózsölési hajlam rovására. Nagy része volt ez pazar életmód táplálásában a divatnak, a kérdéskének, a húságnak, a kitűnni vágyásnak. A jó, finom es drága etkezésé dícsőtő versék, melyek az élvezhető edes vízi es tengeri ha-lukak, kanykylók s csigákat hosszu jegyzékben számláltak elő előkelők körökben is nagy kö-zönségre találtak. Épen mint nálunk, úgy Ro-mában is örömet hallgattak a jó konyha di-csősítését, azzal a különbséggel, hogy ott a férfiak versenyeztek ezért a dícsőséget. Nem egy római ur vágyainak volt netovábbja, ha az inyczenek a gourmandok körében róla be-széltek. A feltűnő vágya indított számtalan pazarlót arra, hogy egy-egy szokatlan nagy-ságú halert vagy ritka madárért ezreket fizese-n. Így vásárolta meg egy Publius Octavius 5000 sestertiusért, (600 frt) mit egy 5 es 1/2 fontos ritka halert fizetett, azt a dícsőséget, hogy olyan hally vendégeit, mely Tiberius császárnak is igen drága volt s ezzel a gour-mandok körében kiváló tekintélyt nyert.

A régbbi köztársaság mérsekletes polgá-rai teljesen beertek vele, ha napjában ketszer ettek 7—8 óra körül egy reggelit s a deli órákban egy főebédet. Midőn a városi élet foglalkozásai szaporodtak s a deli órákban rendszeren túlhaladtak a főebéd idején egy másod-ikk reggelit vagy kisebédet szolgáltak fel s a főe ed a coena általán meg a szegényebbek-nél is delután 3 vagy 4 óra esett.

A főebéd minden rendnél es rangnál szabályszerint 3 részből állott. Első része volt a kóstolás, mely pikant sauce-al készült. Hal, kagyló, csigák, tojas es mehsőr mint etvágy-ingerlő nyálánságok képezték. Ezt követé a

rálykisasszonyokat. Nól nem hiába, hogy minden éjjel misslikba szakadt egy pár papucs!

Mikor már egy jó darabig nézte a tánczot a szegény legény, kibujt a gaz mögül, szepen csöndesen áthalnyított a szomszédházba, hol a fekete királyi csalájjával ebédelni szokott s az asztal fából egy ezüst kalánt, egy kést es egy villát.

azzal megfutamodott s mint a sebes nyíl futott vissza a királykisasszonyok szobájá elé. Elterült a küszöbön, mintha még mindig alud-nek s úgy várt a király kisasszonyok vissza-kerkezését.

Reggelre kerekedik az idő s megérke-znek a lányok. A két idősebb most is jól meg- rugódta a szegény legényt s azt mondák:

— Kelj föl szegény bolond legény, ke-zsítsd a fejedet!

Főkiele a legény, mintha nehéz álmából verték volna föl, jól kidörzsölte a szemét, nagyoktat nyujtózott. Aztán bement a királyhoz s pálinkás jál reggelt kivánt neki.

Csak elérszéd zsebéből a réz-almát, az az ezüst körtét, az arany szilvát, a kést, ka-lánt, villát s ebélszél szép sorjában, hogy hol, merra járt, mit látott.

— No te legény, — mondá a király — a szavamat megtartom, válasz magának három leányom közül.

A szegény legény a legkisebbet választá. Elehivatta a király mind a három leányát s nagy vallyatorra vevé őket.

Hej, de bezzeg erősítették, hogy így s hogy úgy, sántuljanak meg, ha valahol voltak az éjen. Hanem mikor meglátták a rézalmát, az ezüst körtét, az arany szilvát, s meg a kést, villát, kalánt, mindent bevallanak nagy könnyhullatás közt. A kicsi királykisasszony azonban még az nap megvizagaltódott. Htett mondott a szolgáló legénynek, aztán csap-tak oly vig lakadamat, hogy hire met hetór-szágúra. Hat hétig tartott, de hét hét előtt vege nem szakadt s mit volt mit nem tenni az ifju párnak: tojásheba kereskedtek, a Küküllőn leereszkedtek, holnap legyenek a kietek ven-degei.

Meséli: Benedek Elek.

tulajdonképeni ebe- fogásból is állt; ut- vetkezett, melynek temények s különf- ebédet. — A tulaj- mai kevesett ivott (F)

A középtenger.

(Folytatott a deb.

A középtenger... Hogy elmereng... Föltöttem vijjó... Zúgó habok k... S tenger kebl... S hullama fel... A sziklparthoz... Ütöde, mint e... S ezer darab... A tajtékú víz... Dühbe' tüzsz... Meg visszahúll...

A büszke szikl... Kevély főnségg... S a teugterét... Harag, — vag... Örült veszélyi... S kinjába mind... Hulláma mind... S ugy ront elő... Jaj, a... Jaj, ho... Örületes táncz... Hol part felé...

A gálya, mint... Ugy hajlong job... A hab már a p... S árbcöz-foszla... S az, mintha ve... Föl es alá mer... Most a melység... Majd meg felül... A szikla-parthoz... De zúg a vesz... S a kis hajót... A szirtre csapje...

A gálya, mely... Ceylon gyöngye... Sok drága ekse... S a hab mind e... A büszke kalma... Futosva, keblet... Hajh, földi udv... Szélső, mint o... . . . En vad... Ez iszonyu tra... Kincset a tenger... S könyvet meg...

... Másik nap re... A partra mentem... Vidáman kelt fel... Az egek nincs to... Elhútek a zúgó ha... Mikent lejajlott sz... S a tenger arca... Mint a ki szep ad... A nap arany fény... Szélső mosolylyal... S fölötte játszód... Takren, mint leng...

Ki hinné ah, ki se... A szörnyü harcoz... A melyben bösz k... Előbb a tengeriste... Ki hinné, hogy e... Egy szörnyetegnek... . . . Oh jó, hogy le... Elrejtji, mit fénn ó... De im a főveny te... Egy barna föld... Mit ott hagyott a... Sebteben a mint y...

Ah, a leányka lá... A part felett bol... S lecsap reá, min... A sziklpartról ne... Szíven villám ciké... „Ez ó! — es ifja n... Csökdőssa ajkát, b... Es kelti, rázza ke... Ugy nézi két tüve... Mint hogyha látva... Majd — meg sziv... Dobogva meg . . .

De hajh! az ifju... Az édes lányka sz... S ez, — mintha n... Az iszonyu valóra... Szkölyba tör . . . Keblén az örület... Majd édes emlék d... S mosolygva kezd... S a lányka örült... Szíven szakadni g... Hő könyem egyre... . . . Sirtam . . . zok...

Helyi közt.

* Nyilvános közö- el az alkalmat arra néz nyilvánítsam Nagyságo- budapesti egyetemi r. tá szeretett nőmön oly mű- lyet csak az ő nagy ügyessége eszközölhetett- gadja köszönetemet ő, a

A római nép közt. Az is igaz másrésztől... a szigorú római etikette bölcsen gon-

Hogy az etelek s italokkal való fényezés... az pazarlása fejlődött, abban oroszlan ré-

Ógyan fernak, mint Metellus és Lucius... hadvezérek, valahányszor növelték a

A római előkelők lenyleny épített villái... melyek közül némelyik a hozzá

A büszke sziklapart, — alá... Kevély fönsséggel nézett

A gálya, mint a lenge nád, ... Ugy hajlong jobbra, balra.

A gálya, mely alá merült, ... Ceylon gyöngyét emelte;

A gálya, mely alá merült, ... Sok drága ékszer, gyöngyörút,

A gálya, mely alá merült, ... Sok drága ékszer, gyöngyörút,

A gálya, mely alá merült, ... Sok drága ékszer, gyöngyörút,

A gálya, mely alá merült, ... Sok drága ékszer, gyöngyörút,

A gálya, mely alá merült, ... Sok drága ékszer, gyöngyörút,

A gálya, mely alá merült, ... Sok drága ékszer, gyöngyörút,

A gálya, mely alá merült, ... Sok drága ékszer, gyöngyörút,

A gálya, mely alá merült, ... Sok drága ékszer, gyöngyörút,

A gálya, mely alá merült, ... Sok drága ékszer, gyöngyörút,

A gálya, mely alá merült, ... Sok drága ékszer, gyöngyörút,

A gálya, mely alá merült, ... Sok drága ékszer, gyöngyörút,

Meséli: Benedek Elek.

tulajdonképeni ebéd, mely több mint 8, sőt 10... fogásból is állt; utána rendszeren az áldozat kö-

A középtenger partinál. ... (Folyt. köv.)

A középtenger partinál, ... Hogy elmerengve ültem...

A középtenger partinál, ... Fölöttem vijjogó sirály,

A középtenger partinál, ... Zúgó habok körültem...

A középtenger partinál, ... A tenger keble úgy zilált!

A középtenger partinál, ... S hulláma fel s alá csapongva,

A középtenger partinál, ... A sziklaparthoz, mely kiállt,

A középtenger partinál, ... Utóde, mint egy óriás bomba,

A középtenger partinál, ... S ezer darabra törve szét,

A középtenger partinál, ... A tajtékzó vízbuborék:

A középtenger partinál, ... Dühbe tüsziporkát szóra,

A középtenger partinál, ... Meg visszabulláz a zajló tóra.

A középtenger partinál, ... A büszke sziklapart, — alá

A középtenger partinál, ... Kevély fönsséggel nézett

A középtenger partinál, ... S a tengert, mintha bánátné

A középtenger partinál, ... Harag, — vagy szegényeztet:

A középtenger partinál, ... Örült veszéllyel zug tovább,

A középtenger partinál, ... S kinyílna mintha bögne, nyögne,

nóm, gyermekeim pedig anyjuknak életben... maradását. Tartsa meg az Isten a nagynevű

* Iskolászéki ülés. A debreczeni ref... egyház tanácstermében 1885-ik évi február hó

* A „felolvasó kör” 12-ik estélyet hol... nap, azaz szerdán d. u. 5 órakor tartja a vá-

* Színházi hírek. Az embertra géd... idája iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a

* Talált arckép. A gazdaszólalkalmá... val egy keretbe foglalni kis férfi-arckép talá-

* A lovak közt a takonykór ragályos be... tegség meg mindig dúl. Közélebb is egyik te-

* A vasút bajai. Tegnap este felé a pe... terfia-utcai arzi kútnál ismét egy nagy kö-

* Pannának hitták azt a szegény pá... rárt, a melynek — kutya iétére — több em-

* Nagy rablás történt ma fényes nappal... a város keleti közepén. A reggeli órákban ugyis-

* H-Nanason a polg. olvasókör ez évben... is megtarta farsangi táncvigalmát könyvtára

* A régi szokás szerint eddig a pénz... ügyigazgatóság a máti biztosnak s a város

* Felülfizetések. A gazdaszólalkalmá... bál alkalmából felülfizettek még a tegnapi kö-

* Egy jó családból való fiú tanulóul fel... vétetik özv. Várady Istvánné kalap kereske-

* Házak s a külföld. * A hírlapiródoma hőse. A „Standard”

* Vasúti szerencsétlenség. Ausztriából... borzasztó vasúti szerencsétlenséget jelentenek.

* Gyujtogatás. A Hanság mellett... fekvő Zolnokfalva község gazdag paraszti la-

* Arany örmöt kapott a debreczeni da... lárda a Miskolcra tavaly tartott orsz. verseny

* Emberbarát. A szerencsétlen, számandó... özv. Tassiné és Pávainé részére 1—1

* Csavargók ellen igen erőlyesen jár el... a rendőrség. Nincs nap, hogy 2—3 jómádár

hurokra ne kerüljön. Az eltoloncolt csavargók... két évi időtartamra kitiltatnak a város terü-

* Meghalt. Bős zörményi Istvánné... sámsomi lakosnó tegnap este 8 óra tájban be-

* Farsang. A nagy-károlyi ref. egyház... elavult kőkerítése kijavítása céljából, a

* A csizmadai ipartársulat érdemes el... nöksége részéről a tegnapi, a csendőrök láb-

* Talált arckép. A gazdaszólalkalmá... val egy keretbe foglalni kis férfi-arckép talá-

* A lovak közt a takonykór ragályos be... tegség meg mindig dúl. Közélebb is egyik te-

* A vasút bajai. Tegnap este felé a pe... terfia-utcai arzi kútnál ismét egy nagy kö-

* Pannának hitták azt a szegény pá... rárt, a melynek — kutya iétére — több em-

* Nagy rablás történt ma fényes nappal... a város keleti közepén. A reggeli órákban ugyis-

* H-Nanason a polg. olvasókör ez évben... is megtarta farsangi táncvigalmát könyvtára

* A régi szokás szerint eddig a pénz... ügyigazgatóság a máti biztosnak s a város

* Felülfizetések. A gazdaszólalkalmá... bál alkalmából felülfizettek még a tegnapi kö-

* Egy jó családból való fiú tanulóul fel... vétetik özv. Várady Istvánné kalap kereske-

* Házak s a külföld. * A hírlapiródoma hőse. A „Standard”

* Vasúti szerencsétlenség. Ausztriából... borzasztó vasúti szerencsétlenséget jelentenek.

* Gyujtogatás. A Hanság mellett... fekvő Zolnokfalva község gazdag paraszti la-

* Arany örmöt kapott a debreczeni da... lárda a Miskolcra tavaly tartott orsz. verseny

* Emberbarát. A szerencsétlen, számandó... özv. Tassiné és Pávainé részére 1—1

* Csavargók ellen igen erőlyesen jár el... a rendőrség. Nincs nap, hogy 2—3 jómádár

— A nemzeti kaszinó tagjainak statisztikája. A nemzet kaszinónak éppen most meg-

— A debreczeni ipar s kereskedelmi bank forgalma 1885. jan. hóban. Bevételei:

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

— A n-károlyi-zilahi vasutvonali kiépítése ügyében Szilágymege küldöttsége járt f.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER legújabb győzelem SAVANYU-KÚT legjobb asztali- és üdítő ital, kitűnő hatásának bizonyult köhögéssnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurtnál. Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

HIRDETÉMÉNY:

Az alföldi takarékpénztár részvény-társulat Debreczenben, a

XII-ik rendes KÖZGYÜLÉSÉT

folyó év február hó 15. délelőtt 10 órakor az iroda helyiségében tartandja meg; melyre a t. cz részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése.
2. A zárszámla betérjesztése, és a nyereség mikénti felosztása feletti intézkedés.
3. Hat igazgatósági tagnak megválasztása.
4. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részv. tag választása.

Debreczen, 1885. Január 26. Az igazgatóság.

NYILATKOZAT.

Én Csillag Anna, az óriashaju étesitem a n. é. közönséget, miszerint az általam feltalált hajnövesztő kenőcsöt, melynek 14 havi használata után 185 centiméter hosszú haját szereztem, — a t. közönségnek is rendelkezésére bocsátom. A kenőcs szétküldése, melyből egy tégely használati utasítással együtt csupán 2 frt, egyedül és közvetlen gyáramból eszközöltek. Minden hamisítás végett elhatároztam kenőcsömnek semmi néven nevezendő raktárt nem állítani. Ez okból kérem a tisztelt közönséget közvetlen gyáramhoz még pedig egyszerűen

ANNA CSILLAG

CSILLAG és TÁRSA Budapest

Mai napig több mint 15 millió hölgy és férfi, köztük Európa legjelesebbjei meggyőződtek hajam óriási hossza, szépsége és va ódiságáról, mihez bő alkalmat nyújtott tizöt havi utazáson a Németország, Ausztria-Magyarország, magdeburg, Pesten stb. megfordultam és hajamat barkinek is megmutattam. Hirnevés hajnövesztő kenőcsöm orvosok kintélek által Kítüno jó szernek ismertetik el, különösen a haj és szakál növesztésére nézve, nemkülönben mint különleges fejförcs, hajhullás, korpa és kopaszfejség ellen. E kenőcs erősíti a hajtalajt, miáltal a haj és szakál növesztését elősegíti a legfinomabbtól este kenés.

CSILLAG ANNA.

Czeg: CSILLAG és TÁRSA Budapest. király-utca 26.

Dr. Deák

budapesti fogorvos (ezelőtt Berlinben lovag Dr. Guérard udvari fogorvos és udvari tanácsos segédorvosa) Debreczenbe tevént működését, tisztelettel jelenti hogy

mindennemű fog- és szájbetegséget gyökeresen kezel,

odvas fogakat a legkítünoőbb anyagokkal töm (plombiroz),

ugy, hogy azok hosszú évek-nát használhatók maradnak

Készít egyes műfogakat és egész fogsorokat a legújabb amerikai légnymatu szerkezet szerint.

cs. kir. kizárólagos szabadalmazott

RUGALMAS SZAJPADLÁSSAL melyek nem csak a beesett arcokat kítöltik, de jóhangzásu beszédre és rágásra is tökéletesen alkalmasak.

A fogkő, vagy bármily lerakodmány által ékteleonné vált fogakat kítisztítja. A használhatatlanná lett fogakat és gyökereket eltávolítja.

Rendel d. e. 9 12-ig és d u. 2 4 óráig. Hajduháza a „BIKA“ szállóival szemben, I. ső emelet. Bejárat nagycsapó-utca 1 ső kapu.

Dr. Szikszai Szabó József

orvos-, sebész-, tudor-, szülész-, műtő-, m kir. honv. törzsorvos. — lakását állandóan Czegléd utca 2567-ik számú saját házához — előbb Némethi ház tévént át; rendel betegnek naponta délelőtt 8—9-ig, délután 2—3 óráig; szegényeknek mindenkor díj nélkül.

Fontos minden idegbajban szenvedőnek.

Csak a villanyosság közvetítésével lehet minden idegbajt alaposan gyógyítani. Az én új induction (beható) készletem (villanygép) mindenki által könnyen kezelhető s egyetlen családnál sem szabadna hiányozni. Készvény, csuz, gyengeség, fog és csuzos főfájás, különösen minden idegbaj az én induction készletem által gyógyítható. A teljes készüléknek ára beható használati utasítással együtt 8 frt. Egyedül és egyenesen hozzáim fordulni s nálam megrendelni.

Dr. Beec F. Triest. 2. Via Podares 2.

!! KAVÉ !!

Harling Lajos és Comp. Hamburg (8.)

Rendkívüli olcsó áron portómentesen utánvét mellett szállít a legkítünoőbb fajtákból. (Ily szolid szállítás mellett ezen kávékat olcsóbban senki el nem árusíthatja.)

5 kiló afrikai Mocca I. oszt	frt 3.—
5 " kávé nyugotinai szép	" 3.60
5 " Cuba, gyönyörű	" 4.40
5 " Ceylon, első rendű	" 4.80
5 " arany Menadó kítüno	" 5.20
5 " Cuba gyöngy	" 5.20
5 " Ceylon	" 6.—
5 " arab Mocca, tízes	" 6.—

Debreczen, 1885. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

Eddig felülmulhatatlan

MAAGER W.

sz. kir. szabadalmazott valódi tisztított

CSUKAMÁJ OLAJ.

Maager Vilmos tanártól Bcsben.

A legelső orvosi tekintélyek által megvizsgálva és jóváhagyva, könnyen emészthetősége miatt gyermekeknek különösen ajánlható, s mint természeti, legjobb tisztá és hatályossága által elismert szer, a leghatásosabb gyögyerővel bír, mell- és tüdőbajok, görvély-, gömör-, fekély-, bőrkiütések, mirigybetegségek és gyengékedések ellen. Egy palack ára 1 frt. Kapható valódi minőségben gyári raktáramban Bcsben Heumarkt 3. sz. valamint az oszti. birodalom

minden gyógyszerárában

és nagyobb vegyes kereskedésben.
Debreczenben, Mihalovits István, Dr. Rotschnek, Vecsei Viktor, Göttl Nándor gyögyyszerész uraknál, valamint Rickl J. Zelmos ur fűszerkereskedésében.
Dr. Mikolasch Károly spayol China-bora. Legjobb szer gyomorgyengülés, láz, ideges bajok, kiállott betegség utáni gyengülés ellen. Üvegeje 1 frt 50 kr.
Dr. Mikolasch Károly spayol China, vas-bora. Kítüno sikerrel oly betegségeknek, melyek vérszegénység vagy rossz vér által keletkeznek. Üvegeje 1 frt 50 kr.
Dr. Mikolasch Károly spayol pepsin bora. Kítüno szer rossz emésztés, hanyag gyomorműködés és ezekből származó bajok ellen. Üvegeje 1 frt 50 kr.
Dr. Mikolasch Károly spayol pepton-bora. Legbiztosabb szer az organismust a gyomor működés vé gely bevétele nélkül erősíteni. Üvegeje 1 frt 50 kr.
Dr. Mikolasch Károly spayol Rhabarber bora. Legjobb szer gyomor és bélhurut és más betegség ellen. Üvegeje 1 frt 50 kr.

Főraktár az oszti. magyar birodalomban (Galicia és Bukovina kivételével)

MAAGER VILNOS urnál Bcs, III. Heumarkt 3.

Legfinomabb

biztosságos salon

császár petroleumot

ajánl, igen jutányos ár mellett (nagyban és kicsinyben)
Rickl József Zelmos,
Debreczenben.

Svajczi CHOKOLÁDÉ

és CACAO
Amade Koller és Fils gyárából.
A legkítünobb és legújabb.
Főnyomdák L. H. Bernstein Bcsben

„Szerencsi-féle család-kávé“

e kedvenc italunk felülmulhatatlan pótolmánya, rövid idő alatt számos barátot és barátot szerzett. Ezen eredményt különben is természetes, a mennyiben a kávé nemcsak olcsóbb, hanem zamatosabb, táplálékonyabb és egészségesebb is lesz, ha három kanál valódi szemes kávéhoz egy kanálnyí

„Szerencsi-féle család-kávé“

vétetik. Igen tisztelt asszonyág! Sziveskedjek fenti állítás alaposágáról meggyőződést szerezni és a

Szerencsi-féle család-kávéval

kisérletet tenni. Nehányszori használatba vétele után azon meggyőződésre fog jutni, hogy a legjobb kávépótlék a

Szerencsi-féle család-kávé,

mely a legtöbb fűszerzletekben és pedig faládécskákban 10, 15, 20 krjával, csomagokban 3, 4, 5 krjával kapható.

Feltüno ujdonság!

6 nap alatt szöke haj

bármely hajszinből, akár fekete, barna vagy vörös stóbból nyerhető az ujonnan felalált „Blondeur“, nevű készítmény segítségével. Nem hajfestőszer az, színt sohasem veszti, az eredmény kímáradhatatlan és mint teljesen ártalmatlan megvizsgáltott. Ára egy üvege o. é. 1 frt 50 kr.

15 perc alatt

a haj és szakál szép barnára vagy természetes feketere és tartósan festhető „Hair-Dye“ nevű ujonnan javított hajfestőszerrel. Legbiztosabb szer. Hatása rögtöni. Egy Hair-Dye ára: o. é. 2 frt. 20 kr.

Nincs többé ősz haj

a sokszorosra megvizsgált, közönsévelekkel kítüntett „Haregenerator“ fejtán. Nem felületes hajfestőszer az, hanem a megöszült hajnak visszazadja 3—4 hel alatt alatt eredeti színt. eltávolítja a korpat és a fejbőr minden tisztatartanságát, és a bajnak feynt es fiatalkori üdésseget kötesonoz. Ára 1 frt 60 kr. o. é.

Haláiratok discretióból nem tettek közzé.
Carlo Schneeweiss, illatszerezés és specialista,
Bcs, VI Gumpendorferstrasse 63 F.

Vidékre utavétel vagy az összeg és 20 kr. vitel-bér előleges beküldése mellett küldetik.

GÉPKOVÁCS kerestetik.

A kir. gazdasági tanintézetnél a gépkovács helye ápril hó 1-től betöldendő. Kívántatik, hogy a pályázó jól értsen a gazdasági gépek javításához és tudjon lovat vasalni. Bővebb felvilágosítást ad levélben is

az igazgatóság.

Helyen és p...
Egyes sz...
A lap szellemi rész...
TELEFON...
KUTASI IMRE

A sajtó

(r. e.) A nem tudja has családunk, mi sok oldalról a lenszennel, egyrészt minde Schönerer bécs utasítását követő dig a hirlapiról nek a parlan a nagy közönsé azt az esemény viszont ha viss k r a c h-ra, tu vállalatoknak l esi hirlapok ny elött a bécsi l részéről bő me potom áron le után pedig (m lett) jóval fel áraikat. Es az írók most is m még azt, hogy pestinél is inká írók legtolakodó jának, Schönerer moly oka az De aztán b tása is; a jó pott tudósítások megsértett hirlap lett adni, mert nösságot nélkülöz Nem akarjuk hirlapiról viszony memyiben hasonl oldalaikkal a mag mely különben sz hogy teljesen elve régi jó hírnevet a zatos irmodora, m dolgozómódja és szata alatt. A fe nézve hoztunk fel ha rossz, akkor lözhetlen rossz. A sajtó külön közönség növeli. H nál a nagy papiro és rosszul fizetett írkált lepedőt. H frivol irányu és id ellátott lapra fizet a legnagyobb lapok az egészségtelen lapjukra. Ha a lap zönség nem ütözik nem követik a lapot nem kerülik a botrá kívánja, egészen va az igazságot tovább És a vidéki la A közönség mi hogy lapja teljesen minden mozzanatát. ban kicsiben ug az egész országban. lapnak is foglalkoz dasággal, szépirodal törvénytékekkel és n leg alább a nagy ten külön szakembert Vidéki lap nem ig tiszteletdíjjakkal és sokféle szakban dolgo Szerkesztő és egy-k vén foglalva e mellett adataival is. Es eme vannak olyan vidéki szen rosszak, vagy pe lyek egyes számaikba rovatot állítanak ki j sen — ugy a hogy t kívánni nem lehet! És mégis érdeké déknek, hogy jó lap